

PŘÍRODA V PRŮBĚHU ZIMNÍCH MĚSÍCŮ

Období zimy začíná zimním slunovratem. V tomto období je nejméně světla a nejvíce tmy v celém roce a v přírodě je klid, chlad, vlhko a sníh. Jeden cyklus roku se uzavřel a v poklidu se nyní připravuje na další období a na příchod jara, kdy celá příroda začne znovu ožít. Listnaté stromy a keře jsou nyní bez listů, ale na jejich větvích se připravují pupeny. Ty s prvním teplem a sluníčkem na jaře vypučí v listy a květy. Rostliny přežívají zimní období buď schované se svými kořeny pod zemí, nebo ve formě semínek, která začnou na jaře klíčit. Co se týká rostlin a stromů, mluvíme v tomto období o tzv. vegetačním klidu.

❖ **Kdy nastává zimní slunovrat (datum)?** _____

❖ **Vyjmenuj zimní měsíce a napiš, kolik mají dní:**

❖ **Které stromy zůstávají přes zimu zelené? Napiš tři příklady:**

Rovněž některá lesní zvířata v zimě odpočívají a spí a řádně se budí až s přicházejícími paprsky slunce. V průběhu **zimního spánku** přečkávají ve vhodném úkrytu nepříznivé zimní období. Jejich tělesné funkce se utlumí - tep se sníží na minimum, dýchání je skoro neznatelné a teplota těla odpovídá teplotě okolí - nezřídka se pohybuje jen něco málo nad bodem mrazu (0°C). Zimní spánek je známý například u *netopýrů, ježků, svišťů, plchů nebo syslů*.

Kromě něj existuje i přerušovaný, **nepravý zimní spánek**, tzv. zimní klid, kdy zvířata zůstávají neaktivní v úkrytu, tep ani dýchání se nemění a jejich teplota se snižuje jen nepatrně. Jakmile však jejich teplota klesne na kritickou hranici, probouzejí se, aby nezmrzli, vycházejí ven a případně hledají lepší úkryt. Takto přečkávají zimu např. *jezevci nebo medvědi*.

❖ Která zvířata upadají do zimního spánku (pravého či nepravého)? Podtrhni.

veverka

kuna

kanec

plch

svišť

ježek

liška

vlk

sysel

netopýr

medvěd

jelen

zajíc

srnec

kuna

jezevec

křeček

rys

❖ Znáš zvířata na obrázcích? Pojmenuj je:

Zvířata, která nespí zimním spánkem, se musí před vlhkem a chladem dobře chránit a to buď dostatkem pohybu, nebo hustým zimním kožichem. Uživít se musí buď z předem přichystaných zásob, nebo změnou jídelníčku. V zimních měsících často myslivci zvěř přikrmují – senem, řepou, kaštaný, jablky, jeřabinami.

PTÁCI V ZIMĚ

V průběhu zimy se ptáci obvykle živí plody, které je ještě možné najít na některých keřích a stromech. U nás přezimující pěvci obvykle hojně navštěvují krmítka - jedná se především o kosy, vrabce, sýkorky, brhlíky, čížky atd.

❖ Jak říkáme ptákům, kteří na zimu odlétají (táhnou) do teplých krajin?

❖ Jak říkáme ptákům, kteří u nás přes zimu zůstávají?

❖ Umíš pojmenovat ptáky na obrázcích?

❖ Ptáky, kteří u nás přes zimu zůstávají, podtrhni modře. Ty, kteří odlétají do teplých krajin, podtrhni červeně:

datel	sýkora	červenka
vrabec	kukačka	vlaštovka
sýček	slavík	pěnkava
jiříčka	kos	drozd
strakapoud	havran	vrána
konipas	výr	ledňáček
labuť	skřivan	bažant
špaček	čáp	straka

Krmítka pro ptáky

Ptáčkové ocení v zimních měsících především dokrmování lojem a různými druhy semen. Nejčastějšími hosty krmítek bývají kosi, vrabci a sýkorky.

Ideální pro umístění krmítka je klidné místo ve výšce alespoň 1,5 metru nad zemí - na balkóně, u zahradního altánu, na stromě, atd. Do krmítka můžeme nasypat jakákoliv semínka, drcené ořechy, ovesné vločky, mrkev, jablka nebo i strouhanku, tvrdší pečivo. Důležité je do krmítka neumisťovat potraviny slané, kořeněné či zkažené, to by ptáčkům způsobilo zažívací problémy!

Ptáci v zimě nepohrnou ani nezamrzlou vodou. Potřebují ji nejen k uhašení žízně, ale také ke koupání, díky kterému se udržují v dobrém stavu.

Krmítko ze šišek

K borovicové šišce přivážeme provázek, abychom jí měli za co pověsit. Potom ji potřeme medem a obalíme v ptačím zobu, případně v semínkách. Rovněž do ní můžeme nacpat směs tuku a semen. Šišku pověsíme na určené místo a už jen můžeme čekat na brzkou ptačí návštěvu.

Krmítko z kokosového ořechu

Kokosový ořech je pro výrobu krmítka vynikající. Ořech rozřízneme napůl a na okrajích v obou jeho polovinách vyvrtáme 3 až 4 díry. Těmi pak provlékneme provázek a poloviny kokosu jím propojíme. Uprostřed horního kokosu – stříšky, uděláme otvor pro provázek na zavěšení krmítka a do spodní nasypeme krmivo.

Zásady pro krmení ptáků v zimě

1. **Ptáky nikdy nekrmíme:** těstovinami, slanými, kořeněnými a uzenými výrobky ani přepáleným lojem.
2. **Vodní ptáci:** kachny, labutě, lysky, rackové - pro ty je nejvhodnějším krmivem v průběhu zimy měkké pečivo. Pečivo nesmí být úplně tvrdé, neboť by mohlo ptákům způsobit zranění jícnu a mělo by být rozdrobeno na menší kousky.
3. **Pěnkavy, zvonci, strnadi, dlaskové a vrabci** si pochutnají na semenech plevele a obilovin (ovsa, pšenice).
4. **Sýkorky** mají rády slunečnici, mák, drcené ořechy, lůj a tukové směsi.
5. **Kosi a kvíčaly** ocení plody nejrůznějších bobulovin (ptačí zob, jeřabiny, bezinky), jablka a hrušky.

Zdroj: <http://www.spektrumzdravi.cz/zvirata-v-zime-a-jak-jim-muzeme-pomoci>, <http://ekolist.cz/cz/publicistika/priroda/tajemstvi-zimniho-spanku-jaka-jsou-jeho-uskali-a-nebezpeci>, <http://www.spektrumzdravi.cz/zvirata-v-zime-a-jak-jim-muzeme-pomoci>,
obrázky: Pexetrio – Znáš naše savce?, Znáš naše ptáky?